

Tragedierna "Perserna Trojanskorna" på Dramaten är blodisande aktuella

Uppdaterad 2023-10-20 Publicerad 2023-10-20

Stina Ekblad i "Perserna Trojanskorna" på Dramaten. Foto: Sören Vilks

Karl Dunér bearbetar Aischylos och Euripides tragedier om krigets fasor i en krispigt stram och högtidlig uppsättning. De scenkonstnärliga delarna förstärker de antika verkens potential som kollektiva minnen. Publiken blir rikligt belönad med råa känslor av sorg, förlust och lidande, skriver Maina Arvas.

Maina Arvas
Text

Teater

"Perserna Trojanskorna"

Av Aischylos respektive Euripides

Regi, bearbetning, scenografi: Karl Dunér. Översättning: Jan Stolpe, Lars-Håkan Svensson ("Perserna"), Agneta Pleijel, Jan Stolpe ("Trojanskorna"). Kostym: Helle Carlsson. Ljus: Torben Lendorph. Musik: Johann Sebastian Bach, Magnus Granberg. Peruk, mask: Peter Westerberg, Nathalie Pujol. Ljud: Björn Lönnroos. Dockmakare: Thomas Lundqvist. Video: Eric Holmberg. Medverkande: Anna Björk, Erik Ehn, Stina Ekblad, Jakob Eklund, John Erik Eleby, Thomas Hanzon, Rasmus Luthander, Göran Martling, Marie Richardson, Tina Pour-Davoy, barnkör. Scen: Dramaten, Stockholm. Speltid: 3 tim 10 min inkl. paus.

En enorm hopknuten säck hänger från taket över Dramatens stora scen. Det hotfulla i denna bild kommer att återbesökas och konkretiseras under kvällen, men just nu strilar små sandkorn ur säcken i en fin stråle. Ett slags timglas fyllt av ödesmättat utmätt tid, eller en repetitiv, pågående pånyttfödelse. Sanden flödar ut till en karta på scengolvet, en yta för ett spel i spelet. Skådespelarna ställer ut terrakottafigurer i sanden för att förtydliga och förstå skeenden i dramat.

Varför återvänder vi gång på gång till dramatik som skrevs långt innan vår tideräkning ens har börjat? Kanske för att försöka förstå något, tillsammans med människorna på scenen som också försöker förstå något. Att det antika grekiska dramat kan framstå som både avlägset gåtfullt och mitt i prick samtida – liksom från en punkt för flera tusen år sedan skildra även vår nutida mänskliga outgrundlighet – är ett tydligt minne från Karl Dunérs egenartade "Den fjättrade Prometheus" på Dramaten 2015.

"Perserna Trojanskorna" av Aischylos och Euripides. Foto: Sören Vilks

Här återvänder Dunér till Aischylos, i en dubbeluppsättning tillsammans med ytterligare en av de mest kända tragöderna,

Euripides. Den äldsta av de bevarade tragedierna, Aischylos "Perserna", uruppfördes 472 f.Kr. och spelas för första gången i Sverige, "Trojanskorna" 415 f.Kr. Båda ges i nyöversättningar av Jan Stolpe med Lars-Håkan Svensson respektive Agneta Pleijel. Den förra handlar om en anfallande stormakts blodiga krigsnederlag mot ett mindre land, den senare om kvinnors och barns brutala utsatthet i krig. Båda blodisande aktuella.

Här ställs uppfordrande krav på publiken, och framför allt på ensemblen, en uthållig skara vars gestaltningar fastnar som frysror på näthinnan

Dunér är inte bara en detalj- och fingertoppskänslig, musikalisk regissör utan även bildkonstnär med intresse för minne och minneskonst. En välvd yta i fonden är som en förstoring ur hans fotoserie "Parabler". Är det en mottagare och sändare av dramatiska signaler? Trojas murar i andra akten skulle kunna bestå av de papyrusfragment med antika texter som hittades på 1800-talet. Vi hör de speciella klangerna ur en replika av Swedenborgs orgel från 1750, och delar av texten framförs av en barnkör och operasångaren John Erik Eleby till musik av Johann Sebastian Bach och Magnus Granberg. De olika scenkonstnärliga delarna förstärker de antika verkens potential som kollektiva minnen.

"Perserna Trojanskorna" av Aischylos och Euripides. Foto: Sören Vilks

Det blir en krispigt stram och högtidlig uppsättning där de råa känslorna av sorg, förlust och lidande väller fram helt befriade från publikfriande sentimentalitet. Här ställs uppfordrande krav på publiken, ansträng dig och du blir belönad! Likaså på

ensemblen, en uthållig skara vars gestaltningar fastnar som frysrutor på näthinnan.

Jakob Eklunds röst som levandegör den stora dockan av den döde kung Dareios, Erik Ehns pojkaktiga Poseidon med segelbåt i handen och fötterna i vattnet. Men framför allt kvinnorna: Anna Björks drömmande Atossa, Marie Richardsons Athena, mer nyckfull politiker än gudinna, Tina Pour-Davoys Cassandra när hon förs bort som slav, Stina Ekblads hesa fågelskri när Hekabe förlorar alla. Då blir "Perserna Trojanskorna" värd varenda minut av sin speltid.

Läs mer:

[Därför är Euripides scenhöstens mest populära grek](#)

[Euripides "Backanterna" talar också till oss nutidsdjur](#)

["Nu är jag Medea" bjuder in salongen till en levande klassikerläsning](#)

Text

Maina Arvas

Följ

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt